

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 Облік і оподаткування
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
Облік і оподаткування підприємницької діяльності

на тему: «Облік, контроль та економічний аналіз діяльності підприємств роздрібною торгівлі (на прикладі «ПП «Борсук Н.С.»)»
(назва теми)

Виконавець:

студент ЦЗВФН факультету

Кондратюк Єлизавета Миколаївна

_____
/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

Шевчук Ніна Сергіївна

_____
/підпис/

ВСТУП

Актуальність теми. Торгівля є однією з провідних галузей економічної діяльності. В нових умовах у даній галузі відбулися значні зміни, які зумовлюють необхідність подальшого розвитку методології, методики і організації бухгалтерського обліку. Торгівля – це свого роду каталізатор змін, що відбуваються у виробництві та споживанні в умовах ринку. В Україні кількість торговельних підприємств – як оптових, так і роздрібних – зростає з кожним роком.

Основні теоретичні та методологічні засади обліку та аналізу у різні часи досліджувалися такими вченими як М.Ф. Базась, І.В. Височин, І.Г. Волошан, Р.М. Воронко, В. О. Грезенталь, В.П. Залуцький, В.Б. Захожай, Н.П. Ілюхіна, С.В. Князь, З.В. Кузіна, В.Ф. Максимова, М.М. Матюха та інші.

Бухгалтерський облік торговельної діяльності завжди мав свої особливості в порівнянні з обліком інших видів діяльності. Сьогодні бухгалтерам торговельних підприємств постійно доводиться долати складнощі перехідного періоду. Тому необхідно привернути належну увагу до організації бухгалтерського обліку діяльності торговельних підприємств в умовах його реформування з метою забезпечення користувачів повною, достовірною та об'єктивною інформацією про фінансовий стан підприємства та результати його діяльності.

Актуальність окреслених питань зумовили вибір теми, завдання, об'єкт і предмет дослідження.

Мета дослідження. Метою роботи є вивчення теоретичних основ та методичних аспектів обліку, аналізу і аудиту операцій на торговельному підприємстві та виявлення шляхів їх подальшого вдосконалення.

Для досягнення мети ми поставили перед собою такі **завдання** дослідження:

- розглянути документальне оформлення руху товарів на досліджуваному підприємстві;
- проаналізувати загальні теоретичні засади обліку виробничих запасів;

- визначити проблемні питання обліку на торгівельних підприємствах;
- надати організаційно-економічну характеристику підприємства;
- провести аналіз фінансового стану торгівельного підприємства;
- дослідити методичні аспекти контролю на торгівельному підприємстві;
- здійснити економіко-математичне моделювання ефективності торговельного процесу на ПП «Борсук Н.С.» на засадах кореляційно-регресійного аналізу.

Об'єктом дослідження є процес інформаційного забезпечення системи обліку, аудиту та аналізу на торгівельному підприємстві.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та організаційно-практичні аспекти обліку та аудиту операцій торгівельної діяльності на ПП «Борсук Н.С.».

Методи дослідження. У процесі дослідження використано як загальні так і спеціальні методи дослідження: порівняння та аналіз, синтез та узагальнення, причинно-наслідковий та абстрактно-логічний зв'язок (дослідження нормативно-інформаційного забезпечення обліку та аудиту), статистичні методи.

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою роботи є нормативні та законодавчі акти, що регламентують облік, аудит та аналіз торгівельних підприємств, а також роботи вчених, які займались вивченням обліку, аудиту та аналізу торгівельних підприємств, матеріали навчальних посібників і також інформація з мережі Інтернет.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі "ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТОВАРІВ У ТОРГІВЛІ» розглянуто теоретичні основи організації торгівельної діяльності, основні завдання та принципи обліку в торгівлі, проблемні питання обліку руху товарів

У другому розділі «ДІЮЧА ОБЛІКОВА ПРАКТИКА НА ПІДПРИЄМСТВІ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ ПП “БОРСУК Н.С.”» розглянуто економічну характеристику підприємства, особливості документального оформлення руху товарів та застосування автоматизованої системи обліку на підприємстві та виявили напрямки _____

У третьому розділі «_____» запропоновано _____

ВИСНОВКИ

У роботі на підставі теоретичного узагальнення вирішено наукове завдання щодо удосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління діяльністю підприємств роздрібною торгівлі.

На основі узагальнення отриманих результатів зроблено такі висновки:

- Для здійснення торгівельної діяльності суб'єктам необхідно виконати певні вимоги, так для здійснення торгівельної діяльності необхідно зробити державну реєстрацію, як суб'єкт підприємництва. Також приміщення, в якому в подальшому буде здійснюватись торгівельна діяльність повинно відповідати низці вимог: протипожежної безпеки, санітарної безпеки, охорони праці, захисту навколишнього середовища та інші.

- Торгівельні підприємства для оцінки вибуття запасів використовують ціну продажу.

- Розглянуто та узагальнено вітчизняний та міжнародний досвід обліку запасів. Проблемним і актуальним на сьогодні лишається питання ведення аналітичного обліку запасів.

- Головними показниками для роботи торговельних підприємств є зростання товарообороту й рентабельності продажів. Тому ми ґрунтовно розглядали проблематику відображення в нормативній базі обліку операцій із запасами торговельних підприємств, оскільки від правильності підбору асортименту товарних запасів залежить зростання обсягів ділової активності підприємств торгівлі й ефективності їхнього господарювання.

- Особливості обліку торговельних підприємств розглядатимуться на прикладі приватного підприємства «Борсук Н.С.»

- Одним із основних принципів організації бухгалтерського обліку в оптовій торгівлі є звітність матеріально-відповідальних осіб в установлені строки та ведення аналітичного обліку товарно-матеріальних цінностей в бухгалтерії та в місцях їх зберігання.

- У процесі вивчення діючої системи внутрішнього контролю на ПП «Борсук Н.С.» було встановлено, що в цілому облік торговельної діяльності на підприємстві ведеться відповідно до вимог чинного законодавства, але є певні недоліки та помилки, які потребують виправлення. Так, вважаємо, що до основних недоліків діючої системи обліку та контролю, виявлених за результатами дипломного дослідження, відносяться наступні:

а) на підприємстві відсутній Наказ про облікову політику, що порушує діюче законодавство України, зокрема Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», згідно ст. 5 якого підприємство повинно самостійно визначати за погодженням з власником відповідно до установчих документів облікову політику.

б) На підприємстві не створюється резерв сумнівних боргів, тобто не забезпечується достовірне відображення дебіторської заборгованості у фінансових звітах. Як відомо, формування резерву сумнівних боргів обумовлено принципом обачності, відповідно до якого методи оцінки, що використовують у бухгалтерському обліку, повинні запобігати заниженню оцінки зобов'язань та витрат і завищенню оцінки активів і доходів підприємства. Таким чином, резерв сумнівних боргів виступає в ролі інструмента коригування оцінки дебіторської заборгованості,

що на досліджуваному підприємстві не забезпечується і відтак негативно впливає на достовірність фінансової звітності.

- Аналіз прибутковості капіталу підприємства показав, що рентабельність капіталу зазнала зменшення. Якщо розглядати конкретніше, то рентабельність загального капіталу зменшилась на 1,8 п.п., основного капіталу – на 54,8 п.п., оборотного капіталу – 2,7 п.п., власного капіталу – на 54,5 п.п.. І лише рентабельність позикового капіталу збільшилась на 1,9 п.п.. Рентабельність продажу зменшилась на 0,28 п.п..

- Аналіз показав, що на даному підприємстві недостатньо власних обігових коштів. Нестача власних обігових коштів для покриття запасів на кінець 2017 року склала 256 тис. грн., нестача власних оборотних коштів та довгострокових зобов'язань для покриття запасів – 256 тис. грн., надлишок власних оборотних коштів та довгострокових зобов'язань для покриття запасів склала 59 тис. грн.. За даними таблиці робимо висновок, що тип фінансової стійкості у 2017 році – нестійкий, тобто для забезпечення підприємства запасами воно використовує не лише власні кошти, а й короткострокові позикові кошти. В 2018 році ситуація не змінилася. Так, нестача власних обігових коштів для покриття запасів на кінець 2018 року склала 215 тис. грн., нестача власних оборотних коштів та довгострокових зобов'язань для покриття запасів – 215 тис. грн., надлишок власних оборотних коштів та довгострокових зобов'язань для покриття запасів склала 115 тис. грн..

- «Аналіз коефіцієнтів фінансової стійкості» показав, що дане підприємство не володіє необхідною кількістю власних коштів, аби покривати свої витрати. Так, коефіцієнт автономії на кінець 2018 року склав 0,463, що на 0,268 більше ніж у 2017 році. Коефіцієнт фінансового ризику показує наскільки позиковий капітал перевищує власний. Коефіцієнт фінансового ризику значно перевищує рекомендоване значення у 2017 році 4,145, а в 2018 році – 1,162. Коефіцієнт фінансової залежності у 2017 році склав 5,145, а в 2018 – 2,162, тобто на 1 грн. власний коштів припадає 2,162 грн. вартості майна підприємства. Коефіцієнт маневреності власного капіталу відповідає рекомендованому значенню і дорівнює у

звітному році 0,556. Це дає нам право стверджувати, що збільшення маневреності призвело до зростання забезпеченості запасів власними оборотними коштами. У 2017 та 2018 роках коефіцієнт забезпеченості запасів власними оборотними коштами не відповідає рекомендованому значенню, так у 2017 він склав 0,103, а у 2018 – 0,424, що значно краще. Коефіцієнт автономії джерел формування запасів збільшився на 1,781.

Отже, аналіз коефіцієнтів показав, що підприємство не перебуває на стадії кризового розвитку.

- На основі проведеного економіко-математичного моделювання ефективності торговельного процесу на ПП “Борсук Н.С.” на засадах кореляційно-регресійного аналізу зробили наступні висновки.

Рівняння, яке характеризує динаміку обсягу реалізації продукції має вигляд:

$$Y=198,15x+636,6 \quad (3.1)$$

Коефіцієнт детермінації $R^2=0,8913$ високий, тому отримане рівняння достатньо точно відображає сформовану ситуацію на підприємстві протягом 2016-2018р., а це означає, що дана крива придатна для аналізу та прогнозування.

Якщо збережеться тенденція, яка склалася протягом 2016-2018рр., то можна очікувати, що в 2019р. обсяг реалізації продукції на підприємстві складе 1429,2 тис. грн., а в 2020р. – 1627,35 тис. грн..

АНОТАЦІЯ

випускної роботи на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 Облік і оподаткування
(шифр та найменування спеціальності)

за магістерською програмою професійного спрямування
Облік і оподаткування

Кондратюк Єлизавети Миколаївни

(прізвище, ім'я, по батькові)

«Облік, контроль та економічний аналіз діяльності підприємств роздрібної торгівлі
(на прикладі «ПП «Борсук Н.С.»)»

(назва випускної роботи)

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, 2019 рік

Випускна робота складається з трьох розділів.

У роботі розглядаються законодавче регулювання, концептуальні основи та особливості ведення синтетичного та аналітичного обліку на торговельних підприємствах, методика контролю та аналізу у ПП «Борсук Н.С.».

У роботі розглядаються теоретичні аспекти організації обліку, аналізу та контролю на торговельному підприємстві . Проведено аналіз фінансового стану підприємства ПП «Борсук Н.С.», а саме аналіз складу та структури активів підприємства, аналіз складу та структури пасивів підприємства, аналіз прибутковості капіталу підприємства, аналіз типу фінансової стійкості підприємства, аналіз платоспроможності підприємства, аналіз коефіцієнтів фінансової стійкості підприємства. Запропоновано шляхи вдосконалення обліку, контролю та аналізу

Ключові слова: торгівельне підприємство, синтетичний та аналітичний облік, особливості контролю, торговельна націнка, аналіз, економіко-математичного моделювання.

ABSTRACT

Qualifying work on obtaining a master's degree in the specialty

071 Accounting and Taxation

under the master's program

Accounting and taxation

Kondratuk Yelyzaveta

«Accounting, control and economic analysis of activity of retail trade enterprises (on the example of « PE «Borsuk NS») »

(назва випускної роботи на англійській мові)

Odessa national economic university

Odessa, 2019

The final work consists of three sections.

The work deals with legislative regulation, conceptual bases and features of synthetic and analytical accounting at trading enterprises, control and analysis methods in PE "Borsuk NS".

The theoretical aspects of accounting, analysis and control at a trading company are considered in the paper. The analysis of the financial state of the enterprise of PE "Borsuk NS", namely the analysis of the composition and structure of assets of the enterprise, the analysis of the composition and structure of liabilities of the enterprise, the analysis of the return on capital of the enterprise, the analysis of the type of financial stability of the enterprise, the analysis of the solvency of the enterprise, the analysis of the coefficients of financial stability of the enterprise .The ways of improving accounting, control and analysis are suggested

Keywords: trading enterprise, synthetic and analytical accounting, features of control, trade margin, analysis, economic and mathematical modeling.